

gere, Brændevinsbrændere og Bøgere til at faae Ret til at formale deres Korn selv, som der hidtil har været. Forsaavidt en æret Landssthingsmand har talt om, at Sædegaardseierne efter Forordningen af 3die Juni 1825 maatte være berettigede til ogsaa at formale til Næringsbrug, naar de havde et Brænderi, Bryggeri eller Sligt, saa troer jeg ikke, at det kan uledes af Forordningen; thi der staaer, at de maae male til egen og Gaardenes Brug, og dertil troer jeg ikke at man kan henføre saadanne Næringsbrug som de omhandlede. Men jeg tilstaaer iøvrigt, at der maaskee derom kunde være nogen Tvivl. Jeg skulde iøvrigt ikke engang troe, at der er nogen af de enkelte Sædegaardseiere, som have Brænderitilladelse, der have benyttet deres Møller til det omhandlede Brug. Jeg troer overalt, at hele den Tilladelse, som Sædegaardseierne have havt til at holde Møller, er bleven meget lidt benyttet. Men, naar jeg saaledes ikke kan stemme for Lovudkastet, saaledes som det er foreslaaet fra Regjeringen, saa kan jeg heller ikke stemme for det, saaledes som det er afændret; thi, foruden at det saa vilde betyde meget lidt til at fremme Hensigten, saa troer jeg, at den Indskrænkning, det har gjort, dog ogsaa præjudicerer Møllerne eller sætter dem i Fare. Jeg tager her fornemmelig Hensyn til Landsbymøllerne. Møllestylden, som er den egentlige Basis for Møllernes Rettigheder, er jo sat med Hensyn til det præsumptive Forbrug i en vis Egn. Derfor det nu kunde tillades alle Beboerne at male for sig selv, — og efter hvad en sagkyndig Landssthingsmand har udtalt, er der idetmindste enkelte Egne i Sjælland, hvor man kunde formode, at en større Mængde Gaardmænd ville benytte Tilladelsen til at anlægge Møller til eget Brug, — saa vilde det jo blive til stort Afbræk for Møllerne, og man har jo udtalt her i Thinget, at, idet man vilde betage Møllerne deres Rettigheder om 15 Aar, skulde de i Løbet af disse 15 Aar rigeligt souteneres ved disse. Paragraphen har jo desuden foranlediget saa mangfoldige Spørgsmaal, saaledes som der er afændret, og jeg kan ikke nægte, at jeg finder de Tvivl, der ere opvakte om Fortolkningen, i mange Henseender at være vel grundede. Det forekommer

mig altsaa, at Paragraphen, hverken i sin oprindelige Skikkelse eller i sin afændrede Skikkelse, egner sig til at vinde Bisald. Naar man har bygget paa, at, da Sædegaardseierne have den omhandlede Ret, saa bør ogsaa Andre have den, da forekommer denne Slutning mig ikke at være vel grundet.

Det er nu engang en Ret, som de have havt fra gammel Tid af, og som de have beholdt; og, da det altsaa maa antages, at Møllingen paa Sædegaardene ikke er indbefattet under Møllestylden, saa ligger der heller ikke deri nogen Præjudice for Møllerne; men Udvildelsen vilde føre til en saadan Præjudice. Jeg troer iøvrigt, at det ikke vilde være af stor Betydning at betage Sædegaardseierne med Hensyn til Fremtiden en saadan Rettighed; for Sædegaardseiernes Skyld skulde jeg ikke have Noget imod, at man gjorde det; men jeg troer ikke, at det vilde tage sig synnerligt ud, om man til det, som man allerede har betaget dem, ogsaa vilde lægge det, at betage dem denne Rettighed. — Hvad § 3 angaaer, da finder jeg den ogsaa meget betænkelig. Der er givet Bevillinger til at anlægge Handelsmøller paa enkelte Steder; men det forholder sig ingenlunde som der staaer i Motiverne, at en sliq Tilladelse uden Banffelighed har været at faae. Det er mig ikke bekendt, at saadanne Bevillinger ere givne paa Landet; det har jeg ikke havt Leilighed til at erfare, siden det forterede under det kongelige Renteskammer. For Skjødskæderne er der givet enkelte Bevillinger til saadanne Møller; men det er langt fra, at det er skeet uden Banffeligheder; der har været overmaade stor Modstand derimod; men Cancelliet har dog været for denne Sag, og faaet udvirket Bevillinger med Hensyn til Enkelte under særdeles Forhold. I 1828 var der et Interessentskab, som fik en saadan Bevilling, men benyttede den ikke; i 1831 fik Hambro en saadan Bevilling, som er bleven benyttet, og som under de Bestemmelser, der ere givne, vistnok heller ikke kunde være præjudicerende for Møllerne. Ogsaa paa enkelte andre Steder ere de givne, dog kun hvor Stedet har været særdeles vel situeret for Udsørsel, og hvor man ogsaa har havt al Grund til at antage, at det virkelig var Hensigten